EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

16. detsember 2008 *

Kohtuasjas C-205/07,

mille ese on EÜ artikli 234 alusel Hof van beroep te Genti (Belgia) 20. märtsi 2007. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 19. aprillil 2007, kriminaalmenetluses, milles süüdistatavad on

Lodewijk Gysbrechts,

Santurel Inter BVBA,

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president V. Skouris, kodade esimehed P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas ja K. Lenaerts, kohtunikud A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, R. Silva de Lapuerta, K. Schiemann, J. Klučka ja C. Toader (ettekandja),

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

kohtujurist: V. Trstenjak,
kohtusekretär: vanemametnik M. Ferreira,

arvestades kirjalikus menetluses ja 20. mai 2008. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

– Santurel Inter BVBA, esindaja: advokaat H. Van Dooren,

– Belgia valitsus, esindajad: L. Van den Broeck ja C. Pochet,

– Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: B. Stromsky ja M. van Beek,

olles 17. juuli 2008. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus puudutab EÜ artiklite 28–30 tõlgendamist.

2 See taotlus esitati kriminaalmenetluses, mis algatati L. Gysbrechtsi ja äriühingu Santurel Inter BVBA (edaspidi „Santurel") vastu seoses sidevahendi abil sõlmitud lepinguid käsitlevate Belgia õigusnormide rikkumisega.

Õiguslik raamistik

Ühenduse õigus

3 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 1997. aasta direktiivi 97/7/EÜ tarbijate kaitse kohta sidevahendi abil sõlmitud lepingute korral (EÜT L 144, lk 19; ELT eriväljaanne 15/03, lk 319) artikkel 6 sätestab:

„1. Tarbijal on õigus vähemalt seitsme tööpäeva jooksul igast sidevahendi abil sõlmitud lepingust taganeda ilma sanktsioonide ja põhjendusteta. Ainus taganemisõiguse kasutamisega seotud maks, mida võib tarbijalt nõuda, on kauba tagastamise otsesed kulud.

Kõnealuse õiguse kasutusaeg algab:

– kauba puhul alates päevast, mil tarbija võttis kauba vastu, kui on täidetud artikliga 5 ettenähtud kohustused,

[…]

2. Kui tarbija on kasutanud taganemisõigust käesoleva artikli alusel, on müüja kohustatud tasuta tagastama tarbija makstud summad. Ainus taganemisõiguse kasutamisega seotud maks, mida võib tarbijalt nõuda, on kauba tagastamise otsesed kulud. Kõnealune tagasimakse tuleb teha võimalikult kiiresti, kuid igal juhul 30 päeva jooksul.

[…]”

4 Direktiivi 97/7 artikkel 14 on sõnastatud järgmiselt:

„Tarbijakaitse kõrgema taseme tagamiseks võivad liikmesriigid käesoleva direktiivi reguleerimisalas kehtestada või säilitada rangemad sätted, kui need on kooskõlas asutamislepinguga. Kõnealuste sätetega võib liikmesriik vajaduse korral ning üldistes huvides keelata oma territooriumil teatavate kaupade ja teenuste, eeskätt ravimite turustamise sidevahendi abil sõlmitud lepingute alusel, võttes seejuures nõuetekohaselt arvesse asutamislepingut."

Siseriiklik õigus

5 Tarbija taganemisõigust reguleerib loi du 14 juillet 1991 sur les pratiques du commerce et sur l'information et la protection du consommateur'i (14. juuli 1991. aasta seadus äritavade ning tarbijate teavitamise ja kaitse kohta), viimati muudetud 5. juuni 2007. aasta seadusega, (edaspidi „tarbijakaitseseadus") artikkel 80.

6 Tarbijakaitseseaduse artikli 80 lõige 3 sätestab:

„Ilma et see piiraks loi du 12 juin 1991 relative au crédit à la consommation'i [12. juuni 1991. aasta tarbijakrediidiseadus] artikli 45 lõike 1 kohaldamist, on keelatud nõuda tarbijalt ettemaksu või tasumist enne lõikes 1 sätestatud seitsme tööpäeva pikkuse taganemistähtaja möödumist.

Lõigetes 1 ja 2 sätestatud taganemisõiguse kasutamise korral on müüja kohustatud tarbija poolt tasutud summad tasuta tagastama. Tagasimakse tuleb sooritada hiljemalt 30 päeva jooksul pärast lepingust taganemist.

Esimeses lõigus sätestatud keeldu ei kohaldata, kui müüja tõendab, et ta järgib reegleid, mis kuningas on tarbija makstud rahasummade tagastamise võimaldamiseks kehtestanud."

7 Kuninglikku määrust, millele selle sätte viimases lõigus viidatakse, ei ole veel vastu võetud.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

8 Santurel on toidulisandite hulgi- ja jaemüügile spetsialiseerunud äriühing. Suurem osa müügitegevusest toimub äriühingu internetilehekülje vahendusel ja tellitud kaup saadetakse ostjatele postipakiga.

9 L. Gysbrechts on selle äriühingu asutaja ja juhatuse liige.

10 Aastal 2001 tekkis Santureli ja ühe tema kliendi, Prantsusmaal elava Delahaye vahel vaidlus seoses sellega, et viimati nimetatu jättis talle saadetud kaupade eest tasumata. Santurel andis vaidluse lahendada Dendermonde rahukohtule (Belgia), kes tegi tagaseljaotsuse Delahaye kahjuks.

11 Delahaye esitas kaebuse, milles ta kinnitas, et on need kaubad Santurelile tagasi saatnud, kuid ei esitanud selle kohta tõendeid. Belgia majandusjärelevalve inspektsioon algatas uurimismenetluse, mille tulemusel tuvastati, et rikutud on tarbijakaitseseadusega ettenähtud taganemisõigusest teavitamise kohustust. Santureli tähelepanu juhiti rikkumisele ja paluti tal viia olukord seadusega vastavusse.

12 Santurel korrigeeris oma internetileheküljel olevat teavet, osutades muu hulgas sellele, et kaupade eest tuleb tasuda kaheksa päeva jooksul nende kättesaamisest. Belgiasse toimetatud kaupade eest võib tasuda pangaülekandega, postirahakaardiga või krediitkaardiga. Teiste riikide puhul on ainus aktsepteeritud maksmisvahend krediitkaart. Krediitkaardiga maksmisel peab klient alati märkima tellimislehele krediitkaardi numbri ja kehtivusaja.

13 Majandusjärelevalve inspektsioon pidas seda muudatust ebapiisavaks ja algatas kohtumenetluse Santureli ja L. Gysbrechtsi kui juhatuse liikme vastu, väites, et nad on rikkunud tarbijakaitseseaduse sätteid sidevahendi abil sõlmitud lepingute kohta. Rikkumine seisnes muu hulgas selles, et ei järgitud seaduse artikli 80 lõikes 3 sätestatud keeldu nõuda tarbijalt ettemaksu või tasumist enne seitsme tööpäeva pikkuse tähtaja möödumist, mille jooksul võib lepingust taganeda. Majandusjärelevalve inspektsiooni sõnutsi andis kauba tellimislehele krediitkaardinumbri märkimine Santurelile võimaluse võtta krediitkaardilt maha kauba eest tasumisele kuuluv summa enne seitsme tööpäeva pikkuse taganemistähtaja möödumist, mis on seaduse nõuetega vastuolus.

14 Dendermonde esimese astme kohus mõistis kriminaalmenetluses nii Santurelile kui ka L. Gysbrechtsile 1250 euro suuruse rahalise karistuse. Kõik põhikohtuasja menetlusosalised esitasid selle otsuse peale apellatsioonkaebuse Hof van beroep te Gentile.

15 Hof van beroep te Gent tõdes, et tarbijakaitseseaduse artikli 80 lõikes 3 sätestatud keeld tähendab Belgias asuva müüja jaoks riski, et tal võib tekkida raskusi teistes liikmesriikides asuvatele tarbijatele tarnitud kauba eest tasu saamisel, ning see risk on eriti tõenäoline siis, kui tegemist on suhteliselt väikeste summadega, nagu põhikohtuasjas.

16 Neil asjaoludel leiab ta, et Santureli ja L. Gysbrechtsi seisukoht, mille kohaselt kujutab kõnesolev keeld endast põhjendamatut takistust kaupade vabale liikumisele Euroopa Ühenduses, võib olla õige. Seetõttu otsustas ta menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas Belgia 14. juuli 1991. aasta seadus äritavade ning tarbijate teavitamise ja kaitse kohta kujutab endast EÜ artiklites 28–30 keelatud samaväärse toimega meedet, kuna selle siseriikliku seaduse artikli 80 lõikes 3 on keelatud lepingust taganemiseks ettenähtud kohustusliku tähtaja jooksul nõuda tarbijalt ettemakset või tasumist, mille tulemusel ei ole 14. juuli 1991. aasta seaduse äritavade ning tarbijate teavitamise ja kaitse kohta tegelik mõju kaupade siseriiklikul turustamisel samasugune nagu kaubanduses teise liikmesriigi kodanikega, ning kas seetõttu on tegelikult takistatud EÜ artiklis 23 kaitstud kaupade vaba liikumine?”

Eelotsuse küsimus

Poolte märkused

17 Santurel väidab peamiselt, et põhikohtuasjas kõne all olevale sättele Belgia ametiasutuste antud tõlgendus, mille kohaselt on müüjal keelatud sidevahendi abil sõlmitud müügilepingu puhul nõuda tarbija maksekaardinumbrit, on vastuolus EÜ artiklites 28–30 sätestatud nõuetega.

18 Lähtudes 11. juuli 1974. aasta otsusest kohtuasjas 8/74: Dassonville (EKL 1974, lk 837) ning 24. novembri 1993. aasta otsusest liidetud kohtuasjades C-267/91 ja C-268/91: Keck ja Mithouard (EKL 1993, lk I-6097), väidab Santurel, et põhikohtuasjas kõne all oleva sättega kehtestatud keeld mõjutab tegelikkuses peamiselt omamaiste kaupade eksportimist ning on seetõttu koguselise piiranguga samaväärse toimega meede, mis on asutamislepingu kohaselt keelatud.

19 Belgia valitsus väidab, et tarbijakaitseseaduse artikli 80 lõike 3 eesmärk on tagada tarbijate huvide kaitstuse kõrge tase vastavalt direktiivi 97/7 artiklile 14. Järelikult tuleb artikli 80 lõiget 3 tõlgendada nii, et sellega pannakse müüjale kohustus pakkuda võimalust valida erinevate makseviiside vahel, millest vähemalt üks jätaks tarbijale võimaluse tasuda tarnitud kaupade eest pärast taganemistähtaja möödumist.

20 Lisaks sellele on turvalised maksesüsteemid, mis teevad võimatuks tarnitud kauba eest tasu sissekasseerimise enne seaduses ettenähtud taganemistähtaja möödumist,

kooskõlas põhikohtuasjas kõne all oleva sättega, kuna taganemisõigust kasutavale tarbijale jääb tingimusteta õigus saada ülekantud summa makseasutuselt tagasi. Seevastu pelk avaldus, et müüja kohustub enne taganemistähtaja möödumist tasu mitte sisse kasseerima, ei vasta tarbijakaitseseaduse nõuetele.

21 Sellega seoses täpsustab Belgia valitsus, et vastuvõtmisel olev kuninglik määrus sätestab sidevahendi abil sõlmitud lepingute puhul maksesüsteemi, millega ei kaasne tarbija jaoks riske, kuid mis kaitseb ka müüjat. Selle süsteemi puhul kannab tarbija kaupade ostuhinna kolmanda, sõltumatu osapoole kontole ning taganemistähtaja möödumisel kantakse see summa üle müüjale.

22 Belgia valitsus möönis oma kirjalikes märkustes, et põhikohtuasjas kõne all oleval sättel on piiravam mõju tehingutele teistes liikmesriikides asuvate isikutega. Samas leidis valitsus, et kuigi müüja võetud risk on suurem, on see säte ühenduse õigusega kooskõlas.

23 Sätete kooskõla kohta EÜ artikliga 28 märgib Belgia valitsus, et põhikohtuasjas kõne all olev säte ei ole koguselise impordipiiranguga samaväärse toimega meede, kuna see ei raskenda imporditud kaupade pääsu Belgia turule. Vastupidi – see säte muudab Belgia ettevõtjate olukorra teiste liikmesriikide ettevõtjate olukorrast vähem soodsaks, mis ei ole EÜ artikli 28 nõuetega vastuolus.

24 Kui Euroopa Kohus peaks siiski leidma, et põhikohtuasjas kõne all olev säte on koguseliste piirangutega samaväärne meede, on Belgia valitsus seisukohal, et meedet saab õigustada tarbijakaitsega, eelkõige kuna see tagab tarbijatele võimaluse tõhusalt kasutada direktiivi 97/7 artiklis 6 sätestatud taganemisõigust. Ühtlasi on meede taotletava eesmärgiga proportsionaalne. Keeld nõuda tarbijalt ettemaksu või tasumist enne taganemistähtaja möödumist on suunatud sellele, et tagada tarbijale taganemisõiguse tõhusa kasutamise võimalus, vältides seda, et raskused juba ülekantud summade tagasisaamisel võiksid heidutada tarbijat seda õigust kasutamast.

25 Põhikohtuasjas kõne all oleva sätte kooskõla kohta EÜ artikliga 29 märgib Belgia valitsus, et seda sätet kohaldatakse nii Belgia territooriumil asuvate tarbijatega sõlmitud müügilepingutele kui ka teistes liikmesriikides asuvate tarbijatega sõlmitud müügilepingutele ühtemoodi ning järelikult ei ole tegemist spetsiaalse ekspordipiiranguga.

26 Kooskõla kohta EÜ artikliga 28 märgib Euroopa Ühenduste Komisjon, et põhikohtuasjas kõne all olev säte puudutab kõiki siseriiklikul turul tegutsevaid ettevõtjaid ning sellel on omamaistele ja imporditud kaupadele samasugune õiguslik mõju. Järelikult tuleb tegelikku mõju ühendusesisesele kaubandusele hinnata siseriiklikul kohtul. Komisjon leiab, et kui siseriiklik säte kujutab endast koguselise piiranguga samaväärse toimega meedet, siis esiteks võib see olla õigustatud tarbijakaitse alusel ja teiseks on see taotletava eesmärgiga proportsionaalne.

27 Kooskõla kohta EÜ artikliga 29 väidab komisjon, et põhikohtuasjas kõne all olev säte ei ole koguselise ekspordipiiranguga samaväärse toimega meede, kuna antud juhul ei ole tegemist meetmega, mille eesmärgiks või toimeks oleks spetsiaalselt ekspordi piiramine.

28 Kohtuistungil pakkus komisjon siiski välja võimaluse muuta koguseliste ekspordipiirangutega samaväärse toimega meetmete määratlust ning määratleda need meetmetena, „mille tagajärg on ekspordi takistamine ning liikmesriigisisese kaubanduse ja ekspordi erinev kohtlemine". Sellest uuest määratlusest lähtudes on põhikohtuasjas kõne all olev säte samaväärse toimega meede, mis võib olla õigustatud tarbijakaitse alusel, kuid ei vasta proportsionaalsuse nõuetele.

Euroopa Kohtu vastus

Sissejuhatavad märkused

29 Oma küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas EÜ artiklitega 28–30 on vastuolus põhikohtuasjas kõne all oleva sättega sarnane säte, mis käsitleb sidevahendi abil sõlmitud müügilepinguid ja keelab müüjal nõuda ettemaksu või tasumist enne taganemistähtaja möödumist.

30 Sellega seoses tuleb märkida, et Euroopa Kohtule esitatud toimikust ja märkustest nähtub, et L. Gysbrechts ja Santurel mõisteti süüdi, kuna nad nõudsid mujal kui Belgias asuvatelt tarbijatelt nende maksekaardinumbrit. Vastavalt tõlgendusele, mille on põhikohtuasjas kõne all olevale sättele andnud Belgia ametiasutused, ei või müüja nõuda sidevahendi abil müügilepingu sõlmimisel tarbijalt tema krediitkaardinumbrit enne taganemistähtaja möödumist, isegi kui ta kohustub seda enne nimetatud tähtaja möödumist maksesumma sissekasseerimiseks mitte kasutama.

31 Selleks et esitada eelotsusetaotluse esitanud kohtule kõik ühenduse õiguse tõlgendamise juhtnöörid, mida saab kasutada siseriikliku kohtu menetluses oleva kohtuasja lahendamisel, olenemata sellest, kas siseriiklik kohus neile oma küsimustes viitas või mitte (11. septembri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-17/06: Céline, EKL 2007, lk I-7041, punkt 29), tuleb põhikohtuasjas kõne all oleva ja käesoleva otsuse punktis 30 kirjeldatud keelu hindamisel arvestada ka tõlgendust, mille andsid põhikohtuasjas Belgia ametiasutused.

32 Lisaks olgu märgitud, et tarbijakaitseseaduse artikli 80 lõikes 3 sätestatud keeld kuulub direktiivi 97/7 kohaldamisalasse.

33 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peab siseriiklikku meedet valdkonnas, mis on ühenduse tasandil täielikult ühtlustatud, hindama ühtlustamismeetme, mitte esmase õiguse sätete alusel (vt 11. detsembri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-322/01: Deutscher Apothekerverband, EKL 2003, lk I-14887, punkt 64).

34 Käesolevas asjas on siiski ilmne, et direktiiviga 97/7 ei ole täielikku ühtlustamist läbi viidud. Nagu direktiivi artikli 14 lõige 1 sellega seoses sõnaselgelt sätestab, lubab direktiiv liikmesriikidel tarbijakaitse kõrgema taseme tagamiseks kehtestada või säilitada direktiivi reguleerimisalas rangemad sätted, tingimusel et sellist pädevust kasutatakse asutamislepingut järgides (vt eespool viidatud kohtuotsus Deutscher Apothekerverband, punkt 64).

35 Järelikult ei välista see säte vajadust hinnata põhikohtuasjas kõne all oleva siseriikliku meetme kooskõla EÜ artiklitega 28–30.

36 Tarbijakaitseseaduse artikli 80 lõike 3 kooskõla kohta EÜ artikliga 28 tuleb märkida, et põhikohtuasjas kõne all olev kord ei puuduta mitte importimist, vaid vastupidi kaupade eksportimist Belgiast teistesse liikmesriikidesse.

37 Kuna analüüsil, kas mainitud artikli 80 lõige 3 on kooskõlas EÜ artikliga 28, ei ole mingit seost põhikohtuasja esemega, ei ole Euroopa Kohtul vaja teha otsust eelotsuse küsimuse selle tahu osas.

EÜ artikli 29 mõttes koguselise ekspordipiiranguga samaväärse toimega meetme olemasolu

38 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimusele vastamiseks tuleb niisiis tuvastada, kas põhikohtuasjas kõne all oleva sättega kehtestatud keeld on koguselise ekspordipiiranguga samaväärse toimega meede.

39 Hinnates seda, kas põhikohtuasjas kõne all olev säte on kooskõlas EÜ artikliga 29, tuleb arvesse võtta ka siseriiklike ametiasutuste tõlgendust, mille kohaselt ei ole müüjatel lubatud nõuda tarbijalt tema krediitkaardinumbrit, isegi kui nad kohustuvad seda enne taganemistähtaja möödumist mitte kasutama.

40 Koguseliste ekspordipiirangutega samaväärse toimega meetmete hulka on arvatud siseriiklikud meetmed, mille eesmärk või tagajärg on spetsiifiline ekspordi takistamine ning liikmesriigi sisekaubanduse ja selle ekspordikaubanduse erinev kohtlemine, nii et

asjaomase liikmesriigi omamaistele toodetele või siseturule on teiste liikmesriikide kaubanduse või toodete arvelt antud eriline eelis (8. novembri 1979. aasta otsus kohtuasjas 15/79: Groenveld, EKL 1979, lk 3409, punkt 7).

41 Nagu Belgia valitsus oma kirjalikes märkustes tõdes, on põhikohtuasjas siiski ilmne, et ettemaksu nõudmise keeld võtab ettevõtjatelt tõhusa vahendi kaitsta end maksmata jätmise riski eest. See kehtib veelgi enam juhul, kui kõnesolevat siseriiklikku sätet tõlgendada nii, et see keelab müüjatel nõuda tarbija maksekaardinumbrit isegi siis, kui nad kohustuvad seda mitte kasutama maksesumma sissekasseerimiseks enne tagasinemistähtaja möödumist.

42 Eelotsusetaotlusest nähtuvalt on sellisel keelul üldiselt olulisemad tagajärjed piiriülese müügi korral otse tarbijatele, eelkõige internetimüügi korral, seda eelkõige raskuste tõttu, mis esinevad maksmata jätnud tarbijatelt nende kohustuste täitmise nõudmisel teises liikmesriigis, eriti kui tegemist on müügiga, millega seotud rahasummad on suhteliselt väiksed.

43 Järelikult tuleb asuda seisukohale, et isegi kui põhikohtuasjas kõne all oleva keeluga sarnane keeld on kohaldatav kõikide riigi territooriumil tegutsevate ettevõtjate suhtes, mõjutab see tegelikkuses siiski kaupade väljavedu eksportiva liikmesriigi turult rohkem kui kaupade turustamist selle liikmesriigi siseturul.

44 Seega tuleb tõdeda, et põhikohtuasjas kõne all oleva keeluga sarnane keeld, mille kohaselt ei või sidevahendi abil sõlmitud müügilepingu korral nõuda müüja ettemaksu või tasumist enne taganemistähtaja möödumist, on koguselise ekspordipiiranguga samaväärse toimega meede. Sama kehtib keelu suhtes, mille kohaselt ei või müüja nõuda tarbijatelt nende maksekaardinumbrit, isegi kui ta kohustub seda enne nimetatud tähtaja möödumist maksesumma sissekasseerimiseks mitte kasutama.

Samaväärse toimega meetme võimalik õigustatus

45 EÜ artikliga 29 vastuolus olev siseriiklik meede võib olla õigustatud EÜ artiklis 30 loetletud põhjusel või ülekaaluka üldise huvi tõttu, tingimusel et meede on taotletava õiguspärase eesmärgiga proportsionaalne.

46 Sellega seoses tuleb tõdeda, et põhikohtuasjas ei ole ükski EÜ artiklis 30 loetletud põhjustest asjassepuutuv.

47 Olgu siiski lisatud, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt võib tarbijakaitse olla üldisest huvist kantud õiguspärane eesmärk, mis õigustab kaupade vaba liikumise piirangut (vt 20. veebruari 1979. aasta otsus kohtuasjas 120/78: Rewe-Zentral, EKL 1979, lk 649, punkt 8, ja 23. veebruari 2006. aasta otsus kohtuasjas C-441/04: A-Punkt Schmuckhandel, EKL 2006, lk I-2093, punkt 27).

48 Põhikohtuasjas ei ole vaidlustatud seda, et kõnesolev säte võeti vastu eesmärgiga tagada tarbijakaitse ja eelkõige tagada tarbijale võimalus tõhusalt kasutada direktiivi 97/7 artiklis 6 ettenähtud taganemisõigust.

49 Lähtudes liikmesriikidele direktiivi 97/7 artikliga 14 antud võimalusest kehtestada direktiiviga reguleeritud valdkonnas rangemaid sätteid, otsustas Belgia Kuningriik tarbijat rohkem kaitsta ning keelas müüjatel mitte üksnes sanktsioonide rakendamise taganemisõiguse kasutamise eest, vaid ka ettemaksu või tasumise nõudmise enne taganemistähtaja möödumist. Põhikohtuasjas kõne all oleva sättega soovitakse suurendada tarbija vabadust lepingusuhted lõpetada, ilma et ta peaks muretsema ette makstud summade tagasisaamise pärast.

50 Jääb veel üle tuvastada, kas see säte ja siseriiklike ametiasutuste tõlgendus sellest on taotletava eesmärgiga proportsionaalne.

51 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on siseriiklike õigusnormide proportsionaalsuse põhimõttele vastavuse tagamiseks vaja kontrollida mitte üksnes seda, kas kasutatavad vahendid on taotletavate eesmärkide saavutamiseks sobivad, vaid ka seda, kas need ei lähe kaugemale sellest, mis on eesmärgi saavutamiseks vajalik (vt 14. septembri 2006. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-158/04 ja C-159/04: Alfa Vita Vassilopoulos ja Carrefour-Marinopoulos, EKL 2006, lk I-8135, punkt 22).

52 Keeld nõuda ettemaksu või tasumist enne taganemistähtaja möödumist ning keeld nõuda ostjatelt oma maksekaardinumbri teatamist on sobiv, et tagada sidevahendi abil sõlmitud müügilepingu korral tarbijate kõrgem kaitstus eelkõige taganemisõiguse kasutamisega seoses.

53 Siiski on vaja kontrollida, kas põhikohtuasjas kõne all olev siseriiklik meede ei lähe kaugemale sellest, mis on vajalik soovitud eesmärgi saavutamiseks, ning eelkõige seda, kas oleks saanud kasutada meetmeid, mis oleksid tarbijate kaitsmiseks sama tõhusad, kuid mis piiraks ühendusesisest kaubandust vähem.

54 Olgu meenutatud, et sidevahendi abil sõlmitud müügilepingu omapära on selles, et kummagi poole lepinguliste kohustuste täitmise vahel on sageli ajaline nihe. Nii on võimalik, et tarbija tasub kauba eest enne selle kättesaamist, või vastupidi, et müüja tarnib kauba, ilma et ta oleks selle eest tasu saanud. See ajaline nihe toob lepingupoolte jaoks kaasa ohu, et lepingut ei täideta.

55 Liikmesriikide ülesanne on ühenduse õigust järgides kindlaks määrata, mil viisil peavad müüja ja tarbija seda riski jagama ning millised on lepingupoolte käsutuses olevad vahendid end selle riski eest kaitsta.

56 Kuigi keeld nõuda tasumist taganemistähtaja jooksul suurendab müüjate ebakindlust tarnitud kauba eest tasu saamisel, tundub see keeld olevat vajalik põhikohtuasjas kõne all olevas sättes ettenähtud kaitsetaseme tagamiseks. Müüjale ettemaksu teinud tarbija on vähem valmis oma taganemisõigust kasutama, isegi kui tarnitud kaubad ei vasta täielikult tema nõudmistele.

57 Mis puudutab konkreetsemalt keeldu, mille kohaselt ei või müüja nõuda tarbija maksekaardinumbrit, siis tuleb märkida, et see keeld on tarbijakaitseseaduse artikli 80 lõikes 3 sätestatud keelust lahutamatu.

58 Esiteks tuleneb see keeld põhikohtuasjas kõne all oleva sättega kehtestatud keelu rakendamisest Belgia pädevate asutuste poolt ja teiseks on sellel sama eesmärk, s.o taganemisõiguse tõhus kasutamine.

59 Nii nagu põhikohtuasjas kõne all oleva sättega kehtestatud keeld, on ka keeld, mille kohaselt on müüjal keelatud nõuda tarbija maksekaardinumbrit, taotletava eesmärgi saavutamiseks sobiv, nagu nähtub käesoleva otsuse punktist 52.

60 Kuid kohtujuristi ettepaneku punktist 85 ilmneb, et müüjale kehtestatud keeld nõuda tarbija maksekaardinumbrit võimaldab vaid kõrvaldada riski, et müüja kasseerib müügihinna sisse enne taganemistähtaja möödumist.

61 Kui see risk realiseerub, rikub müüja oma käitumisega põhikohtuasjas kõne all oleva sättega kehtestatud keeldu, mida tuleb pidada meetmeks, mis on taotletava eesmärgi saavutamiseks sobiv ja proportsionaalne, nagu nähtub käesoleva otsuse punktidest 54–57.

62 Seetõttu peab tõdema, et müüjale kehtestatud keeld nõuda tarbija maksekaardinumbrit läheb kaugemale sellest, mis on taotletava eesmärgi saavutamiseks vajalik.

63 Seega tuleb eelotsustaotluse esitanud kohtu küsimusele vastata, et EÜ artikliga 29 ei ole vastuolus siseriiklik õigusnorm, mis keelab müüjal nõuda sidevahendi abil sõlmitud müügilepingu raames tarbijalt ettemaksu või tasumist enne taganemistähtaja möödumist, kuid sellega on vastuolus, kui niisuguse õigusnormi kohaldamisel keelatakse nõuda tarbija maksekaardinumbrit enne mainitud tähtaja möödumist.

Kohtukulud

64 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

EÜ artikliga 29 ei ole vastuolus siseriiklik õigusnorm, mis keelab müüjal nõuda sidevahendi abil sõlmitud müügilepingu raames tarbijalt ettemaksu või tasumist enne taganemistähtaja möödumist, kuid sellega on vastuolus, kui niisuguse õigusnormi kohaldamisel keelatakse nõuda tarbija maksekaardinumbrit enne mainitud tähtaja möödumist.

Allkirjad